

Patrycja Gardocka

Uniwersytet w Białymstoku
ORCID: 0000-0001-7021-9356

WIZERUNEK KOREAŃCZYKA Z PÓŁNOCY KREOWANY W POŁUDNIOWOKOREAŃSKICH DRAMACH I FILMACH – CICHA WOJNA PSYCHOLOGICZNA

| Abstrakt

W niniejszym artykule autorka podejmie wyzwanie ustalenia, w jaki sposób kreowany jest wizerunek Koreańczyków z Północy w filmach i serialach południowokoreańskich. Podjmie również próbę pokazania zmian, które zaszły w sposobie przedstawienia Koreańczyka z Północy. Koreańskie filmy i seriale są elementami większego koreańskiego zjawiska, które nazywa się efektem *Hallyu* lub też *Korean wave*. Korea Południowa od lat używa popkultury jako miękkiej siły. Z powodu rosnącej popularności seriali i filmów południowokoreańskich nietrudno wykreować określony sposób przedstawienia wizerunku Koreańczyka z Północy.

- Słowa kluczowe: koreański serial, koreański film, Korea Południowa, miękka siła, Koreańska Fala.

| Abstract

In this article, the author will take up the challenge of determining how the image of North Koreans is created in South Korean films and series. It will also attempt to show the changes that have taken place in the way the North Korean is portrayed. Korean movies and series are part of a larger Korean phenomenon

called the Hallyu effect or Korean wave. South Korea has been using pop culture as a soft power for years. Due to the growing popularity of South Korean series and movies, it is not difficult to create a specific way of representing the image of a North Korean.

- Keywords: Korean series, Korean film, South Korea, soft power, Korean Wave.
-

Wstęp

Korea Północna i Korea Południowa są podzielone strefą zdemilitaryzowaną, jednakże mieszkańcy obu tych krajów posługują się tym samym językiem i wyznają podobne wartości rodzinne oparte na konfucjanizmie. W pierwszych latach po rozłamie to właśnie Korea Południowa była biedniejszym państwem, jednak na skutek przemyślanej polityki państwa stała się krajem bogatym i stechnologizowanym. Wydarzenia te miały wpływ również na rozwój koreańskiej kultury popularnej. Południowokoreańska kultura popularna, zwana Koreańską Falą lub *Hallyu*, cieszy się na świecie coraz większą popularnością, a jest to możliwe dzięki rozwojowi nowych mediów. Pojęcie *soft power* po raz pierwszy zostało użyte w 1990 r. przez Josepha Nye'a. Miękką siłą to sposób na zdobycie wpływów na arenie międzynarodowej nie poprzez użycie siły militarnej i sankcje ekonomiczne, lecz za pomocą umiejętnie prowadzonej polityki kraju oraz dziedzictwa kulturowego. To także zdolność kraju do zaprezentowania swojej kultury w taki sposób, aby zdobyć sojuszników. Jest to sprawienie za pomocą elementów perswazyjnych, aby inni dobrowolnie chcieli tego samego co ty¹. Przemysł kulturowy stał się ważnym elementem koreańskiej gospodarki. Ta gałąź przemysłu cieszyła się dużym uznaniem ze względu na poprawienie wizerunku narodu i *soft power*.

¹ W. Małota, *Korea Południowa. Gospodarka. Społeczeństwo. K-kultura*, Warszawa 2020, s. 24.

Skutecznym narzędziem miękkiej siły jest koreańska kultura popularna, która przyciąga i wpływa na publikę międzynarodową².

„Koreańska fala, nazywana po koreańsku *Hallyu*, to popularne określenie oznaczające entuzjazm dla popularnej kultury koreańskiej, czyli muzyki pop, dramy, filmu, gier komputerowych, mody, kuchni i animacji oraz uwielbienie koreańskich celebrytów przez młodych ludzi w Azji”³. Wielka popularność seriali koreańskich sprawia, że rząd południowokoreański może manipulować treściami. Wiele popularnych tytułów opowiada o tym, jak powinno się postrzegać Koreańczyka z Północy. Wizerunek ten jest mocno oparty na szeregu stereotypów i uprzedzeń. Niemniej trudno się dziwić Koreańczykom z Południa, skoro starsze pokolenie było wychowywane na filmach i serialach typowo antykomunistycznych i antyjapońskich, o co zadbał rząd poprzez prowadzoną politykę cenzury. Polityka antykomunistyczna doprowadziła do powstania wielu stereotypów i uprzedzeń do dziś obecnych w świadomości mieszkańców Republiki Korei. Nawet obecnie, kiedy producenci starają się odejść od tego typu ukazywania sąsiadów, to obraz Koreańczyka z Północy nadal jest odbierany w sposób negatywny. Pokazywanie w takim świetle ludności z Północy budzi niechęć bądź co bądź do braci oddzielonych sztuczną granicą. Można tu nawet zauważyć, że pochodzenie tej niechęci jest związane z tym, iż informacje o Korei Północnej pochodzą z fałszywych lub niekompletnych wiadomości, które na domiar złego są często uogólniane.

Celem niniejszego artykułu jest ustalenie, w jaki sposób kreowany jest wizerunek Korei Północnej w południowokoreańskich serialach i filmach oraz jak kształtują się zmiany, które zaszły w sposobie przedstawiania Koreańczyka z Północy, a także umiejscowienie tych zjawisk w nowych mediach. W dalszej części artykułu zostaną poddane selektywnej analizie filmy i seriale południowokoreańskie zamieszczone na dwóch największych stronach www w Polsce, na których tłumaczone są K-dramy (koreańskie seriale) i filmy: drama *online* i drama *queen*, oraz na jednym forum tłumaczeniowym LizardDeep. Ze względu na ograniczoną ilość miejsca analiza

² Y. Kim, *The Korean Wave: Korean Media Go Global*, London 2013, s. 5.

³ W. Małota, op. cit., s. 40.

nie będzie wyczerpywała całego zagadnienia, jednakże może stanowić przyczynek do dalszych badań tej tematyki.

Kinematografia w Korei – cicha wojna psychologiczna

Kinematografia obu Korei różni się od siebie diametralnie, ponieważ południowokoreańskie filmy mają charakter komercyjny i ograniczają je jedynie prawidła rynku. Natomiast filmy z Korei Północnej są ograniczone do ukazywania świata zgodnie z panującą w tym państwie ideologią, co ma na celu „pranie mózgów” obywateli. Przykładowo w filmach północnokoreańskich za podział Korei odpowiedzialni są Amerykanie, którym południowokoreańscy mieszkańcy Półwyspu Koreańskiego wysługują się jak psy⁴. Sąsiedzi z Południa mają obecnie Nielimitowany dostęp do produkcji północnokoreańskich dzięki Internetowi i mediom społecznościowym, jednakże nie cieszą się one zbyt dużą popularnością ze względu na swoją tendencyjność i słabą jakość. Obywatele Korei Północnej również mają dostęp do popularnych K-dram i filmów południowokoreańskich przemycających przez granicę ich państwa z Chin na pendrive’ach. Rządy obu państw postrzegają kinematografię sąsiada jako wrogą propagandę, z tego powodu w ostatnim czasie Kim Dzong Un wprowadził zakaz oglądania i posiadania filmów oraz seriali pochodzących z Republiki Korei pod rygorem kary śmierci. Natomiast w Korei Południowej za posiadanie filmów z Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej grozi kara więzienia na mocy Prawa o Bezpieczeństwie Narodowym. Jedynym momentem, kiedy oglądanie filmów sąsiadów było legalne w obu Koreach, był okres panowania tzw. polityki słonecznej. W tym okresie wyświetlano legalnie filmy południowokoreańskie i północnokoreańskie w ramach organizowanych festiwali filmowych⁵.

⁴ Niekorzystny wizerunek Amerykanów i Korei Południowej można dostrzec między innymi w filmie *Rozkaz 027*, w którym Korea Południowa jest przedstawiona jako nieposiadająca własnej kultury, chłonna muzykę oraz ubiór na modłę amerykańską.

⁵ R. Husarski, *Północ–Południe. Wzajemne portrety Korei*, „Ekran” 2018, nr 5, s. 62–63.

Kiedy wspomina się o produkcjach rodem z Republiki Korei, takich jak filmy i seriale, nie można pominąć faktu, iż ich wspólną cechą jest nostalgia połączona z nowoczesnością, silny wątek romantyczny, czasami przeplatany również wydarzeniami historycznymi, i najczystsza miłość. Najczęściej cechy te prowadzą do osiągnięcia przez głównego bohatera zwycięstwa moralnego⁶. Wszystkie te cechy można dostrzec również w filmach braci z Północy. Jednakże może być to spowodowane tym, iż w świadomości zbiorowej Koreańczyków istnieje coś takiego jak pojęcie *han*. Konrad Godlewski twierdzi, iż kultura koreańska jest w porównaniu do sąsiednich krajów szczególnie fatalistyczna. Słowo *han* Koreańczycy zapożyczyli z języka chińskiego. Chiński znak *hen* oznacza „nienawiść”. Koreańczycy przypisują temu słowu znacznie głębsze znaczenie. Wobec tego tak zwane *han* może być także przekazywane w produkcjach medialnych jako wyraz uczuć oraz wyobrażeń artystycznych producentów, reżyserów, scenarzystów i aktorów. Innymi słowy *han*, które jest definiowane jako „zarazem smutek, żal i poczucie krzywdy, dopominającej się o sprawiedliwość, lecz nieszukającej zemsty”⁷, jest nieodłącznym elementem wszystkiego, co robią Koreańczycy.

Roman Husarski w swoim artykule *Północ–Południe. Wzajemne portrety Korei* zauważa, iż „[...] z różnych względów oba państwa utrzymują swoje społeczeństwa w ryzach własnych kinematografii, prezentując obywatelom wypreparowany obraz zbląkanych braci z za strefy zdemilitaryzowanej”⁸.

Wizerunek Korei Północnej w filmach południowokoreańskich

Kinematografia w Korei Południowej, zwłaszcza na początku, miała charakter propagandowy, co skutkowało tym, że Korea Północna była przedstawiana w sposób bardzo niekorzystny, a jej żołnierze byli kreowani na żądne krwi

⁶ A. Diniejko-Wąs, „*Flower Boys*”, czyli *feminizacja wizerunku młodego mężczyzny w południowokoreańskich mediach*, „Zeszyty Naukowe Uczelni Vistula” 2014, nr 34, s. 84.

⁷ K. Godlewski, *Korea szerokopasmowa*, Warszawa 2012, s. 73.

⁸ R. Husarski, op. cit., s. 63.

bezwzględne bestie. Wizerunek złego Koreańczyka z Północy powiela film *71: Into the Fire*, oparty na prawdziwej historii. Opowiada o 71 studentach, którzy walczą z północnokoreańskimi żołnierzami w 1950 r. podczas wojny koreańskiej. Historia pokazuje bohaterstwo i odwagę studentów, którzy poświęcili się, aby stanąć w obronie swoich najbliższych. Koreańczycy z Północy ukazani zostali jako mordercy, tchórze i cwaniacy, podczas gdy Południowcy mieli takie cechy, jak troskliwość (o swoich towarzyszy z frontu), siłę, odwagę, honor.

Warto zauważyć, iż już za czasów próby sprawowania kontroli nad kinematografią południowokoreańską pojawiały się filmy łagodzące wrogość pomiędzy obiema Koreami. Warto w związku z tym zwrócić uwagę na film z roku 1955 *Piagol* reżyserii Lee Gang-cheona. Obraz ten był pierwszym zakazanym filmem, który naruszał ustawę o narodowym bezpieczeństwie. Poruszano w nim tematykę sympatyków Korei Północnej, tak zwanych partyzantów. Film został zakazany, ponieważ nie przedstawiał południowokoreańskich żołnierzy walczących z komunizmem⁹.

Pierwszym filmem, który poddał reinterpretacji antykomunizm, był *North Korean Partisan In South Korea*, który ukazał się w 1990 r. Reżyserem tego kontrowersyjnego, jak na tamte czasy, filmu był Chung Ji-young¹⁰.

Tematyka KRLD była cieplej przedstawiana w okresie tzw. słonecznej polityki oraz kina zjednoczeniowego. Kino „zjednoczeniowe” było odpowiedzią na sposób przedstawiania Korei Północnej w filmach wojennych i antykomunistycznych. Obrazy z tego nurtu zajmują się tematyką skutków podziału Korei oraz samej wojny koreańskiej¹¹. W 2000 r. Park Chan-wook jako pierwszy przedstawił niestereotypowego Koreańczyka z Północy w filmie *Strefa Bezpieczeństwa*¹². Za filmy zjednoczeniowe można uznać *Braterstwo krwi* z 2004 r. reżysera Kang Je-gyu oraz *JSA* z 2000 r., dzieło Park Chan-wooka.

⁹ J. Jatczak, *Bracia czy wrogowie? – południowokoreańskie kino antykomunistyczne oraz zjednoczeniowe*, [w:] A. Lesiczka (red.), *Między Wschodem a Zachodem, między Północą a Południem*, Warszawa 2018, s. 271.

¹⁰ Ibidem, s. 275.

¹¹ Ibidem, s. 277.

¹² R. Husarski, op. cit., s. 64.

W drugim filmie fabuła koncentruje się na nawiązywaniu przyjaźni między dwoma żołnierzami południowokoreańskimi z dwoma żołnierzami północnokoreańskimi, a wszystko to ma miejsce w strefie zdemilitaryzowanej. Fabuła filmu ma pokazywać, że zjednoczenie jest możliwe, dopóki będzie prowadzony dialog, który pomoże ocieplić relacje i zniweluje nieufność¹³.

Pozytywny wizerunek Koreańczyków z Północy przedstawiono również w filmie z 2013 r., *Secretly Greatly*. Ekranizacja opowiada o uśpionych agentach północnokoreańskich, którzy latami żyją na Południu, czekając na rozkazy swojego rządu. Trójka agentów zostaje wysłana do małego miasteczka w Korei Południowej, gdzie jeden zostaje miejscowym głupkiem, drugi niedoszłym piosenkarzem, a trzeci licealistą. Mieszkający na Południu agenci ułożyli już sobie życie na terenie wroga i wydawali się być bardzo szczęśliwi. Wspólnie mieszkają ze sobą, jednocześnie będąc troskliwie traktowani przez koreańskie społeczeństwo. Scenarzyści ukazują problem, który polega na tym, co się dzieje, gdy agenci zdają sobie sprawę z tego, że cała indoktrynacja na Północy jest jednym wielkim kłamstwem. Wreszcie jednak dostają rozkazy od dowództwa i stają przed nie lada wyzwaniem, nie wiedząc, czy walczyć pod rządami swojej ojczyzny, czy ochraniać tych, których kochają na Południu¹⁴.

Chociaż kino południowokoreańskie nie krytykuje ani nie komentuje już ideologii Korei Północnej, warto zwrócić uwagę na film, w którym w ciekawy sposób pokazana jest KRLD. Film fabularny *Pod opieką wiecznego słońca* pokazuje, jak Korea Północna wygląda naprawdę. Kooperacja ta obrazuje, w jaki sposób społeczeństwo poddawane jest indoktrynacji już od najmłodszych lat w szkole. Pokazany został typowy dzień rodziny żyjącej na północy. Film przedstawia rodzinę Zin mi, która ma przystąpić do Koreańskiej Unii Dzieci.

Ciekawy wizerunek Koreańczyka z Północy pokazany jest również w filmie *Swing Kids*. Obraz przedstawia historię Roh Ki Soo, który jest młodym żołnierzem z Korei Północnej. Chłopak trafił do obozu jenieckiego, gdzie

¹³ J. Jatzak, op. cit., s. 277.

¹⁴ <http://drama-online.pl/secretly-greatly> [dostęp: 27.04.2021].

walczą ze sobą dwa stronnictwa: antykomunistyczne i komunistyczne. Akcja filmu kręci się wokół tego, czy bohaterom uda się przełamać nienawiść ideologiczną i rasową. Roh Ki Soo poznaje sierżanta Jacksona, który kocha taniec i stepowanie. Sierżant postanawia zebrać grupę taneczną z więźniów na polecenie swojego zwierzchnika, w ten sposób spotyka bohatera z Północy, który jest w tym zakresie szczególnie utalentowany¹⁵.

Roman Husarski zauważa, iż Korea Południowa zrezygnowała z przedstawiania Koreańczyka z Północy jako złego. Zamiast tego zaczęto przedstawiać braci z Północy jako budzących podziw, silnych i nieustępliwych. Południowokoreańskie kino unika krytykowania w otwarty sposób rządów liderów z Korei Północnej oraz refleksji nad ideologią obu krajów, która nie pozwala na zjednoczenie¹⁶.

Wizerunek Koreańczyka z Północy w K-dramie

Sposób przedstawiania Korei Północnej i jej mieszkańców przyczynia się do napiętnowania ludności północnokoreańskiej. Już samo bycie Koreańczykiem z Północy nie jest pożądane w kontaktach ze społecznością z Korei Południowej. Takie patrzenie na osoby z Korei Północnej prowadzi do wykluczenia ich ze społeczeństwa i powoduje zaburzenia w tożsamości. Szczególnie można to dostrzec w przypadku seriali o byłych agentach.

Dramą, która porusza wątek kobiet agentów północnokoreańskich, jest *Spy*. Produkcja była emitowana w 2015 r. przez kanał KBS. Hye Rim jest północnokoreańskim szpiegiem, który od kilku lat nie był aktywny. W Korei Południowej ułożyła sobie życie do tego stopnia, że jest idealną żoną, matką i gospodynią domową. Kobieta któregoś razu dostaje telefon z rozkazem zwerbowania jako agenta swojego syna pracującego w NIS (Narodowa Służba Wywiadu Południowokoreańskiego), który do tej pory ukrywał przed matką prawdę o tym, gdzie pracuje. Kobieta jest rozdarta pomiędzy miło-

¹⁵ <https://www.dramaqueen.pl/film/koreanski/swing-kids> [dostęp: 27.04.2021].

¹⁶ R. Husarski, op. cit., s. 66.

ścią do swojego kraju i miłością do syna. Wygrywa w niej jednak uczucie macierzyństwa i jest gotowa zrobić wszystko, byle tylko ochronić swoich bliskich. Bohaterka czuje się rozdarta i nie potrafi się zidentyfikować jako mieszkanka Korei Południowej. Jej decyzje pochodzą z emocji matki wobec syna i rodziny, a nie tego, że zintegrowała się z mieszkańcami Korei Południowej.

Wątek północnokoreańskich agentów jest pokazany w kultowej dramie *Iris* (KBS2, 2009 r.), która była emitowana również w Polsce. Tam także agenci są dobrze wyszkoleni, wysportowani i oddani swoim ideałom. W trakcie całego sezonu zdają sobie sprawę z tego, że walczyli po złej stronie. Kontynuacje dramy, czyli *Iris 2* oraz *Athena*, powielają niejako ten wątek. W serialu *Athena* Koreańczyk z Północy na początku pokazany jest jako były agent, który prowadzi biznes oparty na hazardzie. Jednakże dziwny spłot wydarzeń sprawia, iż zaprzyjaźnia się on z agentami NIS, którym później przez cały czas pomaga w walce z terrorystami.

W ostatnim czasie interesujące jest pokazywanie możliwości nawiązania przyjaźni między mieszkańcami obu Korei. Wskazuje to, że wcześniej dominujący dyskurs antykomunistyczny przestaje mieć już tak duże znaczenie. Może to być również próba pokazania, iż możliwy jest dialog i zrozumienie między mieszkańcami obu Korei, co może prowadzić do jej zjednoczenia. Wyraźnie proces dialogu, przyjaźni i miłości widać w dramie *The King 2 Hearts*, gdzie procesem mającym doprowadzić do zjednoczenia jest miłość i ślub głównych bohaterów.

Serial *The King 2 Hearts* emitowany był przez MBC w 2012 r. Akcja dramy jest ciekawym połączeniem fikcji i romansu, ponieważ Korea Południowa jest monarchią. Król Korei Południowej zakochuje się w agentce z Północy, którą poznaje podczas wspólnych ćwiczeń wojskowych Korei Południowej i Północnej. Dodatkowo wspólne szkolenie wojskowe ma być pewną formą nawiązania pozytywnych stosunków między oboma krajami. Można więc dostrzec pewną zmianę w postrzeganiu konfliktu i chęć nawiązania dialogu. Może to być też sposób na przedstawienie *Han* jako efektu wyrazu artystycznego reżysera. *Han* to uczucie smutku i bólu trwające przez jakiś okres, a nie zjawisko pojawiające się nagle. Możliwe jest więc, iż reżyser chciał wyrazić

ból spowodowany podziałem, a także swoją rozterkę nad tym, czy uda się zjednoczyć państwa Półwyspu Koreańskiego. Po manewrach zostaje zaplanowany ślub Jae Ha (księcia) z agentką Hang Ah, co ma przypieczętować pokojowe zamiary obu Korei.

W ciekawy i nietypowy sposób przedstawiona jest Korea Północna w dramie *Descendants of the Sun*. Ukazuje ona przyjaźń pomiędzy żołnierzami Północy i Południa, którzy nawet kilka razy ratują sobie życia. Już w pierwszej scenie, która rozgrywa się w strefie zdemilitaryzowanej, występuje grupa żołnierzy z Korei Północnej, która trzyma jako zakładników żołnierzy z Południa. Kapitan Yoo Shi Jin i sierżant Seo Dae Yeong ratują żołnierzy z Południa w walce z porucznikiem Anem, która kończy się pokojowym odejściem żołnierzy północnokoreańskich z powrotem do domu. Kolejne spotkanie Yoo, Seo i Ana miało miejsce podczas szczytu w celu ustalenia spotkania rozdzielonych rodzin. Przy tym spotkaniu porucznik An w ramach przyjaźni z kapitanem Yoo zabrał go i jego ludzi na kluski. Innym razem Yoo ratuje życie porucznika i wysyła go z powrotem na Północ. Następnie żołnierz z Północy ratuje sierżanta Seo i Yoo. W dramie widać także, iż północnokoreańscy politycy niekoniecznie chcą zjednoczenia obu Korei, a nawet są gotowi poświęcić życie wielu ludzi, żeby do tego nie doszło. Serial ten pokazuje różne oblicza Koreańczyka z Północy: od żołnierza, który staje się terrorystą, po polityka, który nie chce zjednoczenia obu państw. Jednak ciekawa wydaje się znajomość między kapitanem i porucznikiem, która pokazuje, iż Koreańczyk z Północy nie jest wcale taki zły. Ostatecznie to Południe ma jak zwykle rację i niszczy przeciwników albo nawraca ich na dobrą drogę.

W ciekawy sposób kreowany jest obraz kobiet z Korei Północnej, które zmieniają się pod wpływem miłości do mężczyzny. Drama *Cain and Abel* (SBS) powstała w 2009 r. Serial opowiada historię dwóch braci będących lekarzami, którzy zakochują się w tej samej kobiecie, z tego powodu jeden z nich wynajmuje ludzi, którzy mają zabić młodszego brata. Główny bohater jednak przeżywa atak dzięki młodej Koreance z Północy. W wyniku wypadku Abel traci pamięć, po czym na swojej drodze spotyka ponownie Koreankę z Północy. Wizerunek przedstawionej dziewczyny jest dość zróżnicowany, ponieważ na początku jest ona sprytną i cwana szmuglerką, która handluje

nielegalnie różnymi rzeczami w celu dostania dokumentów pozwalających jej trafić do Korei Południowej. Dziewczyna na początku K-dramy jest nieufna w stosunku do wszystkich, a za pieniądze jest w stanie sprzedać każdego sojusznika. Jednak po poznaniu głównego bohatera, czyli Koreańczyka z Południa, diametralnie się zmienia. Zaczyna być lojalna, ciepła, a także przestaje być całkowicie zależna od siebie samej i pozwala sobie jednocześnie na zależność od głównego bohatera. Drama porusza również istotną kwestię, jaką są problemy, które napotykają uciekinierzy z Korei Północnej, czyli działania nieprzychylnego im chińskiego rządu. Wyłapują uciekinierów i z powrotem odsyłają do domu, gdzie czeka na nich już tylko obóz polityczny lub śmierć. Drama porusza także aspekt przystosowania ludzi z Północy do południowych realiów. Scenarzyści ukazują obóz, w którym Koreańczycy z Północy uczą się, jak żyć na Południu. Pobierają takie nauki, jak na przykład w jaki sposób korzystać z karty kredytowej lub telefonu komórkowego.

Drama *Doctor Stranger*, emitowana w 2014 r. przez stację SBS, opowiada o życiu w Korei Północnej, jednak w drugiej połowie akcja przenosi się oczywiście na Południe. Głównym bohaterem serialu jest Koreańczyk z Północy, który jest uzdolnionym chirurgiem leczącym najważniejsze osoby w rządzie północnokoreańskim. Bohater w wyniku dopuszczenia się przez ojca zdrady państwa zmuszony jest do ucieczki z kraju i szukania azylu na Południu. W trakcie serialu pojawiają się sceny, w których Koreańczycy z Północy po kryjomu oglądają koreańskie seriale i słuchają k-popu. Zapoznanie się z południowokoreańską popkulturą jest zabronione, w związku z tym każdy przyłapany na tym automatycznie staje się szpiegiem i zdrajcą. Główny bohater w dramie *Doktor Stranger* jest pokazany w dość nietypowy sposób dla seriali południowokoreańskich, ponieważ jest śmiały, otwarty, pełen humoru, a także zdradza cechy charakterystyczne dla geniusza. Taki obraz Koreańczyka z Północy jest unikatowy, ponieważ bracia z Południa rzadko pokazują, iż bracia z Północy są uzdolnieni. Scenarzyści jednak pozytywne cechy nadali tylko głównemu bohaterowi. Pozostali Koreańczycy z Północy zostali przedstawieni jako szpiegdy, którzy są żądni krwi i gotowi umrzeć za swoje poglądy. Zróżnicowanie w taki sposób wizerunków Koreańczyków z Północy może oznaczać, iż Koreańczycy z Republiki Korei nie oceniają wszystkich sąsiadów

tak samo, ponieważ zdają sobie sprawę z faktu, że głęboka indoktrynacja do końca nie wpłynęła na odróżnienie kłamstw od prawdy, a co za tym idzie, części społeczności północnokoreańskiej udało się zachować zdrowe ludzkie reakcje.

Podsumowanie

Filmów i dram południowokoreańskich poruszających tematykę Korei Północnej jest jeszcze więcej. Jednak ta bardzo wybiórcza analiza dram i filmów fabularnych pokazuje, jak wiele jest sposobów na przedstawienie wizerunku Korei Północnej i jej mieszkańców. Scenarzyści ukazują swoich sąsiadów w różnoraki sposób, ale najczęściej negatywny.

Koreańczyk z Północy jest zły, fałszywy, cwany i żądny krwi. Jednakże po spotkaniu z reprezentantem Południa jego cechy mogą ulec zmianie. Staje się wtedy otwarty, lojalny, godny zaufania. Warto zadać pytanie, czy to właśnie takich ludzi chcą prezentować południowokoreańscy scenarzyści i reżyserzy zamiast skupić się na głębi poruszanego problemu? Jednakże taki wizerunek kreują i z wielką chęcią umieszczają go w swoich utworach. Oglądają je młode i starsze pokolenia, gdyż Koreańska Fala łączy nie tylko ludzi poza Koreą, ale także ich własnych obywateli. W taki sposób widzowie uczą się postrzegania swoich sąsiadów czy, jak w przypadku Europejczyków, Koreańczyków z Północy – przez pryzmat popularnych dram i filmów fabularnych. Na ich podstawie publiczność buduje własny typ Koreańczyka z Północy i zapewne podczas zetknięcia z realną osobą musi niejednokrotnie zrewidować swoje poglądy.

Roman Husarski zauważył, iż „[o]bie Koree wypracowały różne modele wzajemnej percepcji, które jednak w nieoczekiwany sposób się do siebie zbliżyły. Co zaskakujące, to Południe – na fali rozbudzonych marzeń o zjednoczeniu – zaczęło imitować dyskurs Północy. Pojawia się w nim dziś wiara w więzy krwi i wspólnego wroga”¹⁷. Niestety przez wiele lat tak było, jednak

¹⁷ R. Husarski, op. cit., s. 66.

w ostatnim czasie można zauważyć, przynajmniej w przypadku koreańskich seriali, iż ta tendencja zaczyna się zmieniać.

Ze względu na coraz większą popularność K-dramy na świecie Korea Południowa może z łatwością kreować wizerunki swoich sąsiadów: Japonii, Chin, Korei Północnej. W filmach i dramach historycznych i przygodowych można dostrzec pewien szablon przedstawiania sąsiadów jako złych, nieuczciwych i groźnych. Taki sposób ich zaprezentowania wiąże się z wydarzeniami historycznymi: wojną koreańską, okupacją japońską czy wieloletnią zależnością Korei od Chin. Jednakże jest to obraz bardzo uproszczony, ponieważ można zauważyć, iż sposób kreowania wizerunku Korei Północnej jest różnorodny i dynamicznie się zmienia.

| BIBLIOGRAFIA

1. Diniejko-Wąs A., „*Flower Boys*”, czyli *feminizacja wizerunku młodego mężczyzny w południowokoreańskich mediach*, „Zeszyty Naukowe Uczelni Vistula” 2014, nr 34, s. 79–90.
2. Godlewski K., *Korea szerokopasmowa*, Warszawa 2012.
3. <http://drama-online.pl/secretly-greatly> [dostęp: 27.04.2021].
4. <https://www.dramaqueen.pl/film/koreanski/swing-kids> [dostęp: 27.04.2021].
5. Husarski R., *Północ–Południe. Wzajemne portrety Korei*, „Ekran” 2018, nr 5, s. 62–66.
6. Jatzak J., *Bracia czy wrogowie? – południowokoreańskie kino antykomunistyczne oraz zjednoczeniowe*, [w:] A. Lesiczka (red.), *Między Wschodem a Zachodem, między Północą a Południem*, Warszawa 2018, s. 269–279.
7. Kim Y., *The Korean Wave: Korean Media Go Global*, London 2013.
8. Małota W., *Korea Południowa. Gospodarka. Społeczeństwo. K-kultura*, Warszawa 2020.